

Σχόλια της εταιρείας Forthnet Α.Ε. στο πλαίσιο της Δημόσιας Διαβούλευσης της ΕΕΤΤ αναφορικά με τις Μεθοδολογικές αρχές και παραμέτρους του Μοντέλου Οικονομικού Χώρου μεταξύ Αδεσμοποίητης Πρόσβασης στον Τοπικό Βρόχο και Χονδρικής Ευρυζωνικής Πρόσβασης

Γενικές Παρατηρήσεις

Με την παρούσα διαβούλευση επιχειρείται η εξειδίκευση του πρότυπου τεχνοοικονομικού μοντέλου και της μεθοδολογίας αξιολόγησης των δαπανών της ΑΠΤΒ και της ΧΕΠ για τον έλεγχο του οικονομικού χώρου μεταξύ αυτών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Απόφαση της ΕΕΤΤ ΑΠ 531/066/23-07-2009 αναφορικά με την εκπλήρωση της υποχρέωσης ελέγχου τιμών και κοστολόγησης του παρόχου με ΣΙΑ. Είναι αυτονόητο ότι η εφαρμογή οποιουδήποτε σχετικού θεωρητικού οικονομικού μοντέλου θα έχει άμεση επιρροή στην αξιολόγηση των συνθηκών του ανταγωνισμού και ως εκ τούτου οι παραδοχές στις οποίες βασίζεται το οικονομικό μοντέλο θα πρέπει να είναι διαφανείς και να αντανακλούν τις εκάστοτε πραγματικές συνθήκες της αγοράς. Οποιαδήποτε συγκεκριμένη εφαρμογή του μοντέλου θα πρέπει να τεκμηριώνεται ειδικά και με επάρκεια προκειμένου να είναι δυνατός ο έλεγχος της ορθότητας των δεδομένων που λαμβάνονται υπόψη και της καταλληλότητας της χρησιμοποιούμενης μεθοδολογίας. Με δεδομένο δε ότι με την πάροδο του χρόνου οι παράμετροι του μοντέλου μεταβάλλονται λόγω των εξελίξεων στην αγορά της ευρυζωνικής πρόσβασης και νέων τεχνολογικών στοιχείων, θεωρούμε σημαντικό όχι μόνο να επικαιροποιούνται ανά τακτά χρονικά διαστήματα τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη για την εξαγωγή των συμπερασμάτων, αλλά και να επανεξετάζεται/επαναξιολογείται συνολικά η καταλληλότητα του προκρινόμενου οικονομικού μοντέλου με βάση την τρέχουσα κατάσταση στην ευρυζωνική αγορά.

Περαιτέρω, σημειώνεται ότι τα πορίσματα από την εφαρμογή των προτεινόμενων μεθοδολογιών εξαρτώνται από συγκεκριμένες παραδοχές του εκάστοτε κοστολογικού ελέγχου του ΟΤΕ και ο έλεγχος της ορθότητας των εξαγόμενων μέσω του οικονομικού μοντέλου συμπερασμάτων αποτελεί συνάρτηση της διαφάνειας στις παραδοχές του κοστολογικού ελέγχου του ΟΤΕ. Δίχως διαφάνεια σε στοιχεία του κοστολογικού ελέγχου του ΟΤΕ που δεν καλύπτονται από το επιχειρηματικό απόρρητο, ελλοχεύει ο κίνδυνος καταστρατήγησης οιοδήποτε προδιατυπωμένου οικονομικού μοντέλου. Ειδικότερα, κρίσιμη συνιστώσα του υπό διαβούλευση οικονομικού μοντέλου είναι ο υπολογισμός του κόστους πρόσβασης στον Τοπικό Βρόχο, κόστος το οποίο αθροιζόμενο με το κόστος συλλογής και μετάδοσης συγκρίνεται στη συνέχεια με το κόστος πρόσβασης σε γραμμή Α.ΡΥ.Σ. προκειμένου να ελεγχθεί η επάρκεια του οικονομικού χώρου μεταξύ ΑΠΤΒ και ΧΕΠ. Στοιχεία που προκύπτουν από τον κοστολογικό έλεγχο του ΟΤΕ αποτελούν ουσιώδεις παραμέτρους του μοντέλου υπολογισμού του κόστους της ΑΠΤΒ. Ενώ λοιπόν η δημιουργία ενός πρόσφορου οικονομικού μοντέλου μέσα από διαδικασία δημόσιας διαβούλευσης θεωρητικά εξυπηρετεί τη διάπλαση ενός διαφανούς, δίκαιου και πρόσφορου να ανταποκριθεί στα δεδομένα της ελληνικής αγοράς μοντέλου, παρατηρείται ότι σημαντικές παραδοχές στις οποίες ερείδονται τα συμπεράσματα του οικονομικού μοντέλου δεν είναι ελέγξιμες. Η γνώση συγκεκριμένων κοστολογικών στοιχείων της επιχείρησης με ΣΙΑ αποτελεί προϋπόθεση για τη δυνατότητα ελέγχου των εκάστοτε συμπερασμάτων και την αξιολόγηση της καταλληλότητας των προτεινόμενων μοντέλων και μεθοδολογιών με βάση και τις εκάστοτε πραγματικές συνθήκες της αγοράς. Η εταιρεία μας έχει επανειλημμένως διαμαρτυρηθεί προς την Ρυθμιστική Αρχή για την έλλειψη διαφάνειας στα στοιχεία του κοστολογικού ελέγχου του ΟΤΕ, ιδίως δε για τη μη δημοσίευση στοιχείων απαραίτητων για τον έλεγχο της αποδοτικότητας του παρόχου με ΣΙΑ, για τη μη αιτιολογημένη διάκριση μεταξύ εμπιστευτικών και μη εμπιστευτικών στοιχείων από τον ΟΤΕ, ο οποίος χαρακτηρίζει συλλήβδην όλα τα στοιχεία ως επιχειρηματικό απόρρητο, καθώς και για την μη αξιολόγηση από την ΕΕΤΤ των στοιχείων που συνδέονται με επιχειρηματικό απόρρητο προκειμένου να μας γνωστοποιηθούν τα υπόλοιπα.

Επιπλέον, θεωρούμε ότι η εφαρμογή του μοντέλου του οικονομικού χώρου εντάσσεται στον ευρύτερο έλεγχο των τιμών και κοστολόγησης τόσο της ΧΕΠ όσο και της ΑΠΤΒ από την Ρυθμιστική Αρχή, η οποία παράλληλα με την αποτροπή του φαινομένου του «ψαλιδίσματος» της κερδοφορίας ή και συμπίεσης τιμών στην αγορά της ΑΠΤΒ καλείται στην μεν αγορά της ΧΕΠ να διασφαλίσει τη δυνατότητα των εναλλακτικών παρόχων να επαναλαμβάνουν τις αντίστοιχες σχετικές λιανικές προσφορές του ΟΤΕ, με βάση τις διαθέσιμες σε αυτούς προσφορές στην αγορά χονδρικής, στη δε αγορά της ΑΠΤΒ να εξασφαλίσει ότι οι τιμές διαμορφώνονται ώστε να μην υπάρχουν πρακτικές του «ψαλιδίσματος» ή και συμπίεσης τιμών μεταξύ των τιμών των υπηρεσιών της Πρόσβασης στον Τοπικό Βρόχο ή τις συναφείς υποδομές και τις τιμές των σχετικών υπηρεσιών λιανικής που προσφέρει το λιανικό άκρο του ΟΤΕ. Θεωρούμε δε ότι εφόσον από την εφαρμογή του μοντέλου προκύπτει συμπίεση του ικανοποιητικού οικονομικού χώρου μεταξύ ΑΠΤΒ και ΧΕΠ, θα πρέπει να επανεξετάζονται οι τιμές της ΧΕΠ και της ΑΠΤΒ ιδίως όμως το ενδεχόμενο μείωσης των τιμών της ΑΠΤΒ.

Αναφορικά με την επιμέρους ανάλυση των οικονομικών μοντέλων και μεθοδολογιών, όπως προκύπτει από τα ειδικότερα σχόλια που ακολουθούν, διαπιστώνεται μεταξύ άλλων ότι με τα προτεινόμενα μοντέλα (α) λαμβάνονται υπόψη παραδοχές χωρίς επαρκή τεκμηρίωση με βάση στοιχεία της αγοράς, (β) δεν διευκρινίζεται ο τρόπος εξαγωγής συγκεκριμένων παραμέτρων των μοντέλων, (γ) προκρίνονται μοντέλα και μεθοδολογίες τα οποία δεν είναι κατάλληλα για την ακριβή αποτύπωση του κόστους.

Με βάση τα ανωτέρω και δεδομένης της σπουδαιότητας των πορισμάτων από την εφαρμογή των υπό διαβούλευση οικονομικών μοντέλων ενόψει και της ανάπτυξης των δικτύων πρόσβασης νέας γενιάς, υπογραμμίζεται ότι η εφαρμογή του όποιου σχετικού οικονομικού μοντέλου θα πρέπει να εντάσσεται στα γενικότερα μέτρα ρύθμισης τιμών και κοστολόγησης των αγορών της ΧΕΠ και της ΑΠΤΒ αποτελώντας χρήσιμο εργαλείο για την διασφάλιση από την ΕΕΤΤ συνθηκών υγιούς ανταγωνισμού και όχι μέσο εξαγωγής πλασματικών πορισμάτων. Θεωρούμε ότι η διαμόρφωση του

οικονομικού μοντέλου θα πρέπει να υπηρετεί τους στόχους της αντικειμενικότητας, της διαφάνειας και της νομικής βεβαιότητας, ενώ σε κάθε περίπτωση είναι εύλογο ότι θα πρέπει να αναθεωρείται/επανεξετάζεται ανά τακτά χρονικά διαστήματα προκειμένου να παρακολουθεί τις εξελίξεις της αγοράς.

Επιμέρους Σχόλια:

- **Ερώτηση 1:**

- Μέθοδος Απόσβεσης Δαπανών Συνεγκατάστασης και DSLAM: Δεν συμφωνούμε με τη χρήση των συντελεστών απόσβεσης που χρησιμοποιούνται στα κοστολογικά μοντέλα του ΟΤΕ. Θεωρούμε ορθότερο οι συντελεστές απόσβεσης να προκύπτουν από τον μέσο όρο των συντελεστών απόσβεσης που χρησιμοποιούν οι Πάροχοι που έχουν κάνει χρήση υπηρεσιών Συνεγκατάστασης.
- Υπόθεση Γραμμικότητας κλιμακωτού κόστους: Συμφωνούμε με την υπόθεση της γραμμικότητας του κόστους.
- Πλεονάζουσα Χωρητικότητα: Σχετικά με τον υπολογισμό της πλεονάζουσας χωρητικότητας, θεωρούμε ότι θα πρέπει να προβλεφθεί στο μοντέλο και ο χρόνος παράδοσης από τον ΟΤΕ των επαυξήσεων στο ΕΣΚΤ και ΕΞΣΚ.

- **Ερώτηση 2:**

- Αποτύπωση χαρακτηριστικών αγοράς ευρυζωνικής πρόσβασης και αποτελεσματικού παρόχου: Δεν συμφωνούμε με τα εξής σημεία:
 - **Αποτελεσματικός πάροχος:** Για την μοντελοποίηση των εναλλακτικών παρόχων θεωρούμε ότι θα πρέπει να εφαρμοστεί ακριβώς το ίδιο μοντέλο που θα εφαρμοστεί στην Μεθοδολογία και το Μοντέλο για την εξέταση των οικονομικών Προγραμμάτων ή και Συνδυαστικών υπηρεσιών των επιχειρήσεων με ΣΙΑ. Εν γένει θεωρούμε ότι το μοντέλο με το οποίο προσεγγίζεται ένας Εναλλακτικός Πάροχος,

πρέπει να είναι ακριβώς το ίδιο σε όλα τα οικονομικά μοντέλα που χρησιμοποιεί η ΕΕΤΤ ώστε να υπάρχει η μέγιστη δυνατή διαφάνεια. Εξάλλου και για την αγορά της ΧΕΠ η ΕΕΤΤ έχει κρίνει ότι οι τιμές της προσφοράς ΧΕΠ πρέπει να απεικονίζουν το μακροπρόθεσμο κόστος ενός αποτελεσματικού παρόχου με συγκρίσιμα χαρακτηριστικά με εκείνα της ΟΤΕ Α.Ε. (ΑΠ ΕΕΤΤ 531/066/23-07-2009).

- Ποσοστό διείσδυσης της ευρυζωνικής πρόσβασης: Η ΕΕΤΤ είναι σε θέση να γνωρίζει ακριβώς ανά αστικό κέντρο το μερίδιο κάθε παρόχου. Θεωρούμε ότι αυτά τα στοιχεία πρέπει να χρησιμοποιούνται για την εύρεση του ποσοστού διείσδυσης, και να μην λαμβάνεται αυτό το ποσοστό με βάση το περιγραφόμενο μοντέλο στην παράγραφο 4.2.1.
- Αδυνατούμε να κατανοήσουμε τον τρόπο με τον οποίο προκύπτει το μερίδιο αγοράς του μοντελοποιημένου παρόχου, όπως έχει οριστεί στο 15%. Σε κάθε περίπτωση το υποθετικό μερίδιο αγοράς 15% θεωρούμε ότι είναι πολύ υψηλό και σίγουρα δεν αντιστοιχεί σε νεοεισερχόμενο πάροχο.
- Μέθοδος υπολογισμού κόστους Απόσβεσης Τελών Σύνδεσης και Αποσύνδεσης: Θεωρούμε ότι η διάρκεια απόσβεσης των 48 μηνών είναι πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα. Οι εναλλακτικοί Πάροχοι που χρησιμοποιούν ΔΠΧΠ αποσβένουν το κόστος σύνδεσης, σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης που υπογράφει ο πελάτης κατά τη σύνδεση. Έτσι η διάρκεια δεν μπορεί να υπερβαίνει τη διάρκεια ισχύος της αρχικής σύμβασης που συνήθως είναι 12 μήνες. Περαιτέρω σημειώνεται ότι η παραδοχή ότι *“το 2% των αιτήσεων για σύνδεση ΤΒ απορρίπτεται από το πληροφοριακό σύστημα λόγω λάθους ή ελλειπών στοιχείων και κατά αυτόν τον τρόπο αυξάνεται το σχετικό κόστος”* δύναται να μεταβληθεί με την πάροδο του χρόνου και ως εκ τούτου

είναι απαραίτητη η αναθεώρηση του μοντέλου ανά τακτά χρονικά διαστήματα.

- Υπολογισμός ρυθμού αποσύνδεσης (churn rate) και Μέθοδος Απόσβεσης Τελών αποσύνδεσης στον ΤΒ: Αναφέρεται ότι: “Ο ρυθμός αποσύνδεσης θεωρήθηκε ότι ανέρχεται σε 15%”. Ωστόσο δεν διευκρινίζεται εάν ο ρυθμός αποσύνδεσης υπολογίζεται σε ετήσια βάση, ενώ δεν είναι ξεκάθαρα τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του ποσοστού 15% (μέσος όρος αγοράς, στοιχεία από benchmarking ή άλλα).
- Υπολογισμός κόστους DSLAM και τελών συνεγκατάστασης: Θεωρούμε ότι δεν είναι ορθό να χρησιμοποιηθεί ως μέσο κόστος ανά πόρτα αυτό που υπολογίζεται με βάση τον κοστολογικό έλεγχο του ΟΤΕ, καθώς ο αποτελεσματικός πάροχος δεν δύναται να πετύχει εκπτώσεις κλίμακας από τους προμηθευτές, αντίστοιχες με εκείνες που επιτυγχάνει ο ΟΤΕ. Επομένως δεν θα ήταν ακριβές να υπολογίζεται το κόστος κτήσης ανά πόρτα με βάση τα στοιχεία του κοστολογικού ελέγχου του ΟΤΕ. Επίσης, η παραδοχή ότι η ετήσια μείωση του κόστους του DSLAM είναι της τάξεως του 25% κρίνεται υπερβολική. Εύλογη θα θεωρείτο μια μείωση της τάξεως του 5%.
- Υπολογισμός κόστους κεφαλαίου και κοινού κόστους: Θεωρούμε ότι δεν μπορεί ως προεξοφλητικό κόστος αναφοράς να χρησιμοποιηθεί το WACC του ΟΤΕ, καθώς ο ΟΤΕ έχει μικρότερο ρίσκο σε σχέση με το ρίσκο ενός εναλλακτικού παρόχου. Επομένως, το WACC του ΟΤΕ είναι μικρότερο από αυτό που αντικατοπτρίζει τον αποτελεσματικό πάροχο. Με δεδομένο ότι το κόστος κεφαλαίου είναι μεγαλύτερο για τους εναλλακτικούς παρόχους, το WACC του ΟΤΕ θα πρέπει να εμφανίζεται προσαυξημένο στο οικονομικό μοντέλο.
- Υπολογισμός κόστους λειτουργίας (προσωπικό) και κοινού κόστους: Στην ενότητα αυτή του υπό διαβούλευση κειμένου αναφέρεται ότι “Το κόστος εγκατάστασης και συντήρησης του DSLAM έχει περιληφθεί σε

άλλη σχετική ενότητα κόστους του μοντέλου. Το ετήσιο κόστος υπολογίστηκε στο 5% των προαναφερόμενων δαπανών – τελών ΟΤΕ. .. Ομοίως, πρέπει να υπολογιστεί και η συνεισφορά στο συνολικό κοινό κόστος της εταιρίας (Γενικές Δαπάνες - overhead). Το ετήσιο κόστος υπολογίστηκε στο 3% των προαναφερόμενων δαπανών – τελών ΟΤΕ.” Ωστόσο δεν διευκρινίζεται πως προκύπτουν τα ανωτέρω ποσοστά, ιδίως δε εάν προέρχονται από πραγματικά στοιχεία της αγοράς ή πρόκειται για στοιχεία benchmarking.

- Υπολογισμός πλεονάζουσας χωρητικότητας: Για τον προσδιορισμό της πλεονάζουσας χωρητικότητας λαμβάνεται υπόψη ότι “για τους επόμενους 3 μήνες ο μέσος μηνιαίος ρυθμός αύξησης της πελατειακής βάσης του παρόχου (αριθμός ζευγών) είναι 5%” δίχως όμως να διευκρινίζεται εάν το ποσοστό αυτό προέρχεται από πραγματικά στοιχεία της αγοράς ή μέσω benchmarking. Από την άλλη πλευρά το διάστημα των τριών μηνών θεωρείται μικρό για να αποτελέσει βάση της παραδοχής καθώς ο ρυθμός αύξησης των ζευγών τελεί σε συνάρτηση με την παράδοση κυκλωμάτων από τρίτους παρόχους.

- **Ερώτηση 3:**

Αναφορικά με τον υπολογισμό του μήκους και του κόστους των τάφρων σημειώνεται ότι ενδέχεται οι υποθέσεις του οικονομικού μοντέλου να μην ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα καθώς οι συνδέσεις με τα νησιά πραγματοποιούνται ως επί το πλείστον μέσω μισθωμένων υποδομών. Το συμπέρασμα ότι ο αποδοτικός πάροχος υλοποιεί ίδια υποδομή σε όλη την Επικράτεια δεν ευσταθεί καθώς συνήθως η μίσθωση της αναγκαίας υποδομής συνιστά οικονομικότερη/αποδοτικότερη λύση. Επομένως το όποιο οικονομικό μοντέλο θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη ότι ένα ποσοστό της υποδομής είναι μισθωμένη κυρίως δε η υποδομή που χρησιμοποιείται για τη νησιωτική χώρα.

- **Ερώτηση 4:**

- Τεχνολογία δικτύου πρόσβασης και μετάδοσης: Θεωρούμε ότι τόσο το δίκτυο πρόσβασης όσο και το δίκτυο μετάδοσης θα πρέπει να μοντελοποιηθούν με βάση την τεχνολογία DWDM και όχι με SDH/NG-SDH.
- Πελατειακή βάση: Η ΕΕΤΤ είναι σε θέση να γνωρίζει ακριβώς την πελατειακή βάση του συνόλου των Παρόχων που δραστηριοποιούνται στην αγορά. Συνεπώς κρίνουμε ότι η όποια θεώρηση θα πρέπει να βασιστεί στα πραγματικά στοιχεία και όχι σε ένα θεωρητικό μοντέλο.

Επιπλέον:

- Σχετικά με το κόστος δικτύου συγκέντρωσης στο υπό διαβούλευση κείμενο αναφέρεται ότι: *“Η ζήτηση υπολογίζεται ως εξής: (α) θεωρείται ότι ο αποτελεσματικός πάροχος παρέχει λιανικά προϊόντα με ονομαστική ταχύτητα Internet μέχρι 24Mbps. Όμως, η πραγματική ταχύτητα που απολαμβάνει ένας τελικός πελάτης εξαρτάται τόσο από την απόσταση από το αστικό κέντρο (μήκος βρόχου) αλλά και από τον ανταγωνισμό (contention) πόρων στο πρώτο επίπεδο πολυπλεξίας με τους άλλους πελάτες. Έτσι για τη διαστασιοποίηση θεωρείται μια «μέση ισοδύναμη πραγματική» χωρητικότητα ανά πελάτη λόγω των περιορισμών της απόστασης είναι 13Mbps. (β) θεωρείται ότι όλος ο ανταγωνισμός των πελατών για τους πόρους του ευρυζωνικού Internet υφίσταται μέχρι αυτό το επίπεδο (AK) και εκφράζεται από έναν βαθμό πολυπλεξίας (ή λόγο ανταγωνισμού - contention ratio) ο οποίος θεωρείται ίσος με 40. Η τιμή έχει βρεθεί από διεθνές benchmarking και στοιχεία που διαθέτει η ΕΕΤΤ από τους παρόχους.”* Ωστόσο, δεν διευκρινίζεται από πού προκύπτουν οι εκτιμήσεις για τη μέση πραγματική χωρητικότητα ανά πελάτη, καθώς και για τον βαθμό πολυπλεξίας. Θεωρούμε ότι τα στοιχεία αυτά θα πρέπει να υπολογίζονται με βάση τα πραγματικά δεδομένα της αγοράς.

- **Ερώτηση 5:**
 - Μέθοδος υπολογισμού κόστους Απόσβεσης Τελών Σύνδεσης και Αποσύνδεσης: Θεωρούμε ότι η διάρκεια απόσβεσης των 48 μηνών είναι πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα. Οι εναλλακτικοί Πάροχοι που χρησιμοποιούν ΔΠΧΠ αποσβένουν το κόστος σύνδεσης, σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης που υπογράφει ο πελάτης κατά τη σύνδεση. Έτσι η διάρκεια δεν μπορεί να υπερβαίνει τη διάρκεια ισχύος της αρχικής σύμβασης που συνήθως είναι 12 μήνες.
 - Κόστος κεφαλαίου: Θεωρούμε ότι δεν μπορεί ως προεξοφλητικό κόστος αναφοράς να χρησιμοποιηθεί το WACC του ΟΤΕ, καθώς ο ΟΤΕ έχει μικρότερο ρίσκο από αυτό ενός εναλλακτικού παρόχου. Επομένως, το WACC του ΟΤΕ είναι μικρότερο από αυτό που αντικατοπτρίζει τον αποτελεσματικό πάροχο. Με δεδομένο ότι το κόστος κεφαλαίου είναι μεγαλύτερο για τους εναλλακτικούς παρόχους, το WACC του ΟΤΕ θα πρέπει να εμφανίζεται προσαυξημένο στο οικονομικό μοντέλο.
- **Ερώτηση 6:** Ομοίως με σχόλιο για την ερώτηση 5 ανωτέρω.

Αναφορικά με τα δεδομένα του συνημμένου αρχείου excel (**αρχείο excel τιμών παραμέτρων**) σημειώνεται ότι έχουν συμπληρωθεί μόνο τα διαθέσιμα στοιχεία καθώς η εξαγωγή των λοιπών δεδομένων απαιτεί ειδικό μηχανισμό παρακολούθησης και μεγάλο βαθμό ανάλυσης. Επισημαίνεται ότι τα δεδομένα του συνημμένου αρχείου excel είναι εμπιστευτικού χαρακτήρα και ως εκ τούτου παρακαλούμε για την μη δημοσιοποίησή τους.